

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PAREIŠKĖJO VILNIAUS APYGARDOS TEISMO PRAŠYMO IŠTIRTI TEISĖS AKTŲ NUOSTATŲ, KURIOMIS REGLAMENTUOJAMAS VIEŠUOSIUS INTERESUS ATITINKANČIŲ PASLAUGŲ ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIUJE TEIKIMAS IR LĖŠŲ ADMINISTRAVIMAS, ATITIKTĮ LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI IR ĮSTATYMAMS GRAŽINIMO

2015 m. rugpjūčio 28 d. Nr. KT22-S9/2015

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Prano Kuconio, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Egidijaus Šileikio, Algirdo Taminsko, Dainiaus Žalimo, sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvarstė pareiškėjo Vilniaus apygardos teismo prašymą Nr. 1B-14/2015.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

Konstituciniame Teisme 2015 m. birželio 25 d. gautas Vilniaus apygardos teismo prašymas „ištirti:

1. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-11-20 nutarimo Nr. 1051 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2014 metams nustatymo“ 3.1 p. dalis ta apimtimi, kiek nustatoma ne fiksuota, o maksimali kvota, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 str. 3 d., 54 str. 1 d. ir konstituciniam teisėtų lūkesčių apsaugos principui, o taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 4 str. 2 d., 32 str. 2 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 str. 1 d. 2 p., Energetikos įstatymo 5 str. 2 d. 6 p. ir 19 str. 2 d.?

2. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-11-20 nutarimo Nr. 1051 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2014 metams nustatymo“ 5 p. dalis ta apimtimi, kiek joje nustatyta, kad visuomeninis tiekėjas

reguliuojamų vartotojų elektros energijos poreikius tenkina ne visų pirma iš VIAP teikiančių elektros energijos gamintojų, o iš bet kurių elektros energijos rinkos dalyvių remiantis vien Nutarime neapibrėžtu „ekonominio naudingumo“ kriterijumi, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

3. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1215 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-09-19 nutarimo Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 3.3 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.4 p.) ta apimtimi, kiek joje nustatyta, kad VIAP teikimo aprašo 7.2 nurodytiems gamintojams už remtiną gamybos apimtį elektros energiją pardavimą ne visuomeniniam teikėjui (kai parduodama ne per biržą ir už mažesnę nei rinkos kainą) išmokama VIAP lėšų suma yra lygi į elektros tinklus patiektam elektros energijos kiekiui, padaugintam iš skirtumo tarp Komisijos atitinkamam gamintojui nustatytos elektros energijos supirkimo kainos ir einamiesiems kalendoriniams metams nustatytos elektros energijos rinkos kainos, o ne gamintojo parduotos remtiną elektros energijos pardavimo kainų svertinio vidurkio, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?

4. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.4 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 11¹.1 p.) ta apimtimi, kiek joje nenustatyta, kad ateinančių kalendorinių metų remtiną elektros energijos supirkimo mėnesiniai kiekiai kiekvienam šildymo sezono mėnesiui negali būti mažesni už reguliuojamų vartotojų mėnesinius elektros energijos poreikius, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

5. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.1 p.) ta apimtimi, kiek joje nenustatyta, kad visuomeninis tiekėjas, pirksdamas elektros energiją reguliuojamų vartotojų poreikio tenkinimui, pirmenybę teikia VIAP teikiantiems

elektros energijos gamintojams, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

6. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.2 p.) ta apimtimi, kiek joje nenustatyta, kad visuomeninis tiekėjas, sudarydamas remtiną elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis su elektros energijos gamintojais, teikiančiais Aprašo 7.2 ir 7.3 punktuose nustatytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, gali atsisakyti supirkti visą konkrečiam elektros energijos gamintojui Vyriausybės nustatytą elektros energijos gamybos apimtį tik tuo atveju, kai šių gamintojų norima pateikti elektros energijos apimtį viršija vartotojų, kuriems taikomos valstybės reguliuojamos kainos, poreikius, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

7. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-09-19 nutarimu Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.6 p. ta apimtimi, kiek joje nustatyta, kad tik „Lietuvos energijos gamyba“, AB padaliniui Lietuvos elektrinė VIAP lėšos išmokamos ne tik už faktiškai pagamintą RGA elektros energiją, tačiau kas mėnesį einamaisiais metais sumokant 1/12 VIAP lėšų sumos Komisijos nustatytoms pastoviosioms sąnaudoms kompensuoti neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teismės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?

8. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.2 p.) ta apimtimi, kiek joje neįtvirtinti aiškūs ir nedviprasmiški kriterijai, kokios techninės ir (ar) technologinės prielaidos pripažįstamos pakankamomis patvirtinti „privalėjimą gaminti“, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat

Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?

9. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.4 p.) ta apimtimi, kiek joje neįtvirtinti aiškūs ir nedviprasmiški kriterijai, kuriais remdamasi Valstybinė energetikos inspekcija sprendžia dėl gamintojo nurodytų techninių ir (ar) technologinių prižasčių pagrįstumo ir gamybos režimo, kuriuo buvo siekiama išlaikyti elektros energijos gamybą termofikaciniu režimu efektyvia, būtinumo, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?“.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

1. Pareiškėjas Vilniaus apygardos teismas tiek, kiek nurodė, ginčija viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinio reguliavimo atitiktį jo nurodytoms Konstitucijos ir įstatymų nuostatoms.

Kaip matyti iš pareiškėjo prašymo ir jo nagrinėjamos civilinės bylos medžiagos, jo nurodytų nuostatų atitiktimi Konstitucijai ir įstatymams abejojama tik tiek, kiek jomis įtvirtintas viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinis reguliavimas, taikomas elektros energijos gamintojams, teikiantiems būtent Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo (toliau – ir VIAP teikimo tvarkos aprašas) 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, t. y. gaminantiems elektros energiją termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir sutaupomas toks kiekis pirminės energijos, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia.

Nors pareiškėjas, be kita ko, prašo tiek, kiek nurodė, iširti, ar jo nurodytoms Konstitucijos ir įstatymų nuostatoms neprieštarauja Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1215 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ ir 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos

Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, t. y. nutarimų, pakeitusių nutarimus, kuriais patvirtinti atitinkamai Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašas (toliau – ir VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašas) ir VIAP teikimo tvarkos aprašas, nuostatos, iš tikrųjų jis tiek, kiek nurodė, ginčija būtent atitinkamų savo nurodytų VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašo ir VIAP teikimo tvarkos aprašo nuostatų atitiktį Konstitucijai ir įstatymams.

Taigi pareiškėjas prašo ištirti, ar Konstituciją ir įstatymus tiek, kiek jis nurodė, atitinka:

– Vyriausybės 2013 m. lapkričio 20 d. nutarimo Nr. 1051 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2014 metams nustatymo“ (toliau – ir Nutarimas Nr. 1051) 3.1, 5 punktai;

– VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.4, 23.6 punktai (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija);

– VIAP teikimo tvarkos aprašo 11¹.1, 12¹.1, 12¹.2, 12¹.4 punktai (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija).

2. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies 5 punktą teismo nutartyje, kuria kreipiamasi į Konstitucinį Teismą, turi būti nurodyti teismo nuomonės dėl teisės akto prieštaravimo Konstitucijai teisiniai argumentai.

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad teismai, kreipdamiesi į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar įstatymas ar kitas teisės aktas (jo dalis) neprieštarauja Konstitucijai, argumentuodami savo prašyme pateiktą nuomonę dėl įstatymo ar kito teisės akto (jo dalies) prieštaravimo Konstitucijai, negali apsiriboti vien bendro pobūdžio samprotavimais ar teiginiais, taip pat tuo, kad įstatymas ar kitas teisės aktas (jo dalis), jų manymu, prieštarauja Konstitucijai, bet privalo aiškiai nurodyti, kurie ginčijami teisės aktų straipsniai (jų dalys, punktai) ir kiek, jų nuomone, prieštarauja Konstitucijai, o savo poziciją dėl kiekvienos ginčijamos teisės akto (jo dalies) nuostatos atitikties Konstitucijai turi pagrįsti aiškiai suformuluotais teisiniais argumentais (*inter alia* 2005 m. gruodžio 12 d. nutarimas, 2011 m. lapkričio 10 d., 2014 m. rugsėjo 2 d., 2015 m. sausio 16 d., 2015 m. balandžio 7 d. sprendimai). Priešingu atveju teismo prašymas ištirti įstatymo ar kito teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio reikalavimų (*inter alia* 2005 m. gruodžio 12 d., 2008 m. spalio 14 d., 2010 m. lapkričio 16 d., 2015 m. sausio 16 d. sprendimai).

Pažymėtina, kad, pareiškėjui prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį nenurodžius konkrečių teisės akto straipsnių (jų dalių), punktų, kurių atitiktimi Konstitucijai jis abejoja, konkrečių Konstitucijos nuostatų – normų ir (arba) principų, kuriems, jo nuomone, pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį prieštarauja

konkrečiai nurodyti ginčijamo teisės akto straipsniai (jų dalys) ar punktai, taip pat teisinių motyvų, pagrindžiančių abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto atitikties konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatomis pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį, ir tokį prašymą priėmus nagrinėti Konstituciniame Teisme bei pagal jį pradėjus bylą, būtų suvaržytos ir suinteresuoto asmens – valstybės institucijos, išleidusios ginčijamą teisės aktą, teisės, nes suinteresuotam asmeniui taptų sunkiau teikti paaiškinimus dėl pareiškėjo argumentų ir rengtis teisminiam nagrinėjimui (*inter alia* 2004 m. balandžio 16 d., 2012 m. gruodžio 12 d., 2013 m. sausio 8 d., 2014 m. rugpjūčio 28 d., 2015 m. sausio 16 d. sprendimai).

3. Kaip minėta, pareiškėjas prašo tiek, kiek nurodė, ištirti jo nurodytų Vyriausybės 2013 m. lapkričio 20 d. nutarimo Nr. 1051 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtį 2014 metams nustatymo“, Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto VIAP teikimo tvarkos aprašo ir Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašo nuostatų atitiktį Konstitucijai ir įstatymams.

Pareiškėjas abejoja savo nurodyto viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinio reguliavimo atitiktimi Konstitucijai ir įstatymams.

3.1. Pareiškėjas abejonės savo ginčijamo viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinio reguliavimo atitiktimi Konstitucijai ir įstatymams pirmiausia grindžia tuo, kad, pasak jo, šiuo teisiniu reguliavimu nesudaroma prielaidų iš elektros energijos gamintojų perkant elektros energiją, pagamintą teikiant VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešąsias paslaugas (t. y. gaminant elektros energiją termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir sutaupomas toks kiekis pirminės energijos, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia), arba teisės aktuose nustatyta tvarka atlyginant už suteiktas VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, kai pagaminta elektros energija nėra perkama visuomeninio tiekėjo, užtikrinti tokias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų būtinųjų sąnaudų atlyginimą.

Pareiškėjas reikalavimą atlyginti tokių elektros energijos gamintojų būtinąsias sąnaudas kildina *inter alia* iš Šilumos ūkio įstatymo (2007 m. lapkričio 20 d. redakcija) 32 straipsnio 2 dalies ir Energetikos įstatymo (2011 m. gruodžio 22 d. redakcija) 19 straipsnio 2 dalies nuostatų.

Šilumos ūkio įstatymo (2007 m. lapkričio 20 d. redakcija) 32 straipsnio „Šilumos kainodara“ 2 dalyje nustatyta: „Šilumos ir (ar) karšto vandens kainos grindžiamos tiekėjo būtinomis

(valstybės normuojamomis) šilumos ar karšto vandens ruošimo (pirkimo), perdavimo, įvadinių atsiskaitomųjų šilumos ir (ar) karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo, priežiūros ir patikros, sąskaitų (mokėjimo pranešimų) už šilumą ir (ar) karštą vandenį parengimo ir pateikimo vartotojams bei apskaitos sąnaudomis. Turto nuomos mokesčiai ir kitos sąnaudos, nesusiję su šilumos ir (ar) karšto vandens tiekimo veikla, negali būti įtraukiami į šilumos ar karšto vandens kainas. Į šilumos ar karšto vandens kainas negali būti įtraukiamos jokios sąnaudos, susijusios su pastatų vidaus šildymo (įskaitant ir šilumos punktus) ir karšto vandens sistemomis. Apyvartinių taršos leidimų prekybos pajamos ar sąnaudos įvertinamos skaičiuojant šilumos kainas. Šilumos kainų nustatymo metodikoje nustatyta tvarka.“

Energetikos įstatymo (2011 m. gruodžio 22 d. redakcija) 19 straipsnio „Energijos kainos“ 2 dalyje nustatyta: „Nustatant valstybės reguliuojamas kainas, turi būti numatytos būtinos energijos išteklių gavybos, energijos gamybos, pirkimo, perdavimo, skirstymo, tiekimo ir šio įstatymo 8 straipsnio 15 dalyje numatytos išlaidos, įvertinta protingumo kriterijus atitinkanti investicijų grąža ir (ar) nuosavybės grąža, taip pat gali būti atsižvelgiama į energetikos sektoriaus plėtrą ir energijos efektyvumą, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimą.“

Taigi šiomis nuostatomis įtvirtinti bendrieji šilumos kainodaros ir energijos kainų nustatymo principai – tai principai, kuriais remiamasi nustatant valstybės reguliuojamas šilumos ir (ar) karšto vandens, taip pat energijos kainas.

3.1.1. Pareiškėjas nepateikia teisinių argumentų, pagrindžiančių, kad nurodyti bendrieji šilumos kainodaros ir energijos kainų nustatymo principai suponuoja reikalavimą nustatyti tokį viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinį reguliavimą, pagal kurį atlyginant už suteiktas tam tikras tokias paslaugas būtų atlygintos minėtų elektros gamintojų, kurių elektros energijos gamybos apimtis laikoma remtina ir jiems nustatyta tvarka atlyginama už suteiktas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, būtinosios sąnaudos, juo labiau kad jos šiame kontekste turėtų būti suprantamos tik taip, kaip jis nurodo prašyme, – kaip Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – ir Komisija) nustatyta supirkimo kaina.

Pareiškėjas nepaaiškina, kodėl tais atvejais, kai pagaminus elektros energiją VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte numatytu būdu, kai tokia elektros energija nėra superkama visuomeninio tiekėjo, o ją pagaminę elektros energijos gamintojai gali parduoti visuomeninio tiekėjo nenumatomą supirkti konkrečiam elektros energijos gamintojui nustatytos remtinės elektros energijos dalį savo nuožiūra, tokiems elektros energijos gamintojams (jei tokie gamintojai dėl techninių ir (ar) technologinių priežasčių privalėjo gaminti, o jų pagaminta elektros energija atitiko didelio efektyvumo reikalavimus), kai prekyba vykdoma už mažesnę nei nustatytoji einamiesiems kalendoriniams metams elektros energijos rinkos kainą, šia apimtimi sumokama lėšų suma turėtų būti lygi į elektros tinklus patiektam elektros energijos kiekiui, padaugintam ne iš skirtumo tarp

Komisijos nustatyto elektros energijos supirkimo kainos ir einamiesiems kalendoriniams metams nustatyto elektros energijos rinkos kainos (kaip tai numatyta VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.4 punkte (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija)), o, kaip nurodo pareiškėjas, iš gamintojo parduotos remtinės elektros energijos pardavimo kainų svertinio vidurkio. Kitaip tariant, pareiškėjas teisiniais argumentais nepagrindžia savo pozicijos dėl to, kad, visuomeniniam tiekėjui nenumačius supirkti ir nesupirkus jo nurodytu būdu pagamintos elektros energijos, o konkrečiam elektros energijos gamintojui vis tiek (esant teisės aktuose nustatytoms sąlygoms) ją pagaminus ir pardavus savo nuožiūra, tačiau gavus mažesnę nei nustatytoji einamiesiems kalendoriniams metams elektros energijos rinkos kainą, šiam gamintojui mokant lėšas už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas turėtų būti atlygintas ir gamintojo gautos kainos skirtumas, susidaręs dėl to, kad jis savo pagamintą elektros energiją pardavė už mažesnę nei minėtoji nustatyta rinkos kaina, kai pareiškėjui yra sumokamos lėšos už viešuosius interesus atitinkančių paslaugų suteikimą.

3.1.2. Pareiškėjas, grįsdamas ginčijamo teisinio reguliavimo prieštaravimą nurodytu aspektu Konstitucijai ir įstatymams, pateikia ir jo nagrinėjamoje byloje ieškovo pateiktus skaičiavimus, jo manymu, patvirtinančius, kad toje byloje ieškovu esančiam elektros energijos gamintojui, teikiančiam VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, kai pagaminta elektros energija nėra superkama visuomeninio tiekėjo, sumokama lėšų suma nepadengia jo būtinųjų sąnaudų, nes ją parduodant ne visuomeniniam tiekėjui paprastai yra sumokama mažesnė nei Komisijos nustatytoji einamiesiems kalendoriniams metams elektros energijos rinkos kaina. Tokie pareiškėjo teiginiai yra pagrįsti prielaidomis ir negali būti laikomi teisiniais argumentais, pagrindžiančiais ginčijamo teisinio reguliavimo prieštaravimą nurodytu aspektu Konstitucijai ir įstatymams. Šiame kontekste pažymėtina, kad, galimai nesutinkant su pačia Komisijos einamiesiems kalendoriniams metams nustatyta elektros energijos rinkos kaina, konkrečiam elektros energijos gamintojui nustatyta supirkimo kaina, taikoma apskaičiuojant už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas mokėtiną lėšų sumą, arba tokios kainos nustatymo metodika, atitinkamai nustatyta tvarka turėtų būti ginčijami jas nustatantys teisės aktai, o ne teisės aktai, kuriais reglamentuojama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo ir (ar) lėšų už šias paslaugas administravimo tvarka.

3.1.3. Pareiškėjas taip pat teigia, kad jo nurodytas reikalavimas atlyginti VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų būtinąsias sąnaudas kyla iš Konstitucijos. Nors pareiškėjas šiame kontekste nurodo Konstitucijos 46 straipsnio nuostatas, jis nepagrindžia, kad iš šių nuostatų kyla minėtas reikalavimas.

3.2. Pareiškėjas poziciją dėl savo nurodyto viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijai ir įstatymams grindžia ir

tuo, kad, pasak jo, pagal Konstituciją ir įstatymus turi būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuriuo būtų nustatyta fiksuota kiekvieno konkretaus elektros energijos gamintojo, teikiančio VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, remtinos elektros energijos gamybos apimtis, kurią būtų įpareigotas supirkti visuomeninis tiekėjas; dėl to visuomeninis tiekėjas *inter alia* taip pat turėtų būti įpareigotas reguliuojamų vartotojų elektros energijos poreikius tenkinti visų pirma iš viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų pagamintos elektros energijos.

Pareiškėjo ginčijamo Nutarimo Nr. 1051 3.1 punkte konkreitiems elektros energijos gamintojams, teikiantiems VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, remtinos elektros energijos gamybos apimtis nustatyta nurodant atitinkamą dydį, kuris negali būti viršytas (t. y. konkrečiam elektros energijos gamintojui remtinos elektros energijos gamybos apimtis nustatyta nurodant, kad ją sudaro „ne daugiau kaip“ ginčijamame nutarime nustatytas dydis). Taigi, kaip teigia pareiškėjas, nustatyta „ne fiksuota, bet maksimali galima kvota“.

3.2.1. Pareiškėjas, remdamasis oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis, nurodo, kad Vyriausybė privalo veikti pagal Konstituciją ir įstatymus, todėl negali viršyti savo įgaliojimų ir priimti tokių nutarimų, kurie jų neatitiktų. Pareiškėjas, be kita ko, nurodo, kad „Vyriausybė, priimdama Nutarimo 1051 3.1 p. ir nustatydamą ne fiksuotą, bet maksimaliai galimą kvotą, galimai viršijo savo įgaliojimus, nes minėto Nutarimo dalis prieštarauja toliau nurodytoms įstatymų nuostatomis. Šilumos ūkio įstatymo 4 str. 2 d. nustatyta, kad: „Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, atsižvelgdama į būtinybę veiksmingai naudoti elektros energiją ir šilumą generuojančius pajėgumus, nustato elektros energijos supirkimo iš bendrų šilumos ir elektros energijos gamintojų mastą ir tvarką.“ Elektros energetikos įstatymo 74 str. 1 d. 2 p. nustatyta, kad: „viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms elektros energetikos sektoriuje priskiriama elektros energijos gamyba termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia.“ Energetikos įstatymo 5 str. 2 d. 6 p. nustatyta, kad: „Vyriausybė ar jos įgaliota institucija įstatymų nustatytais atvejais turi teisę įpareigoti energetikos įmonę teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.“ Taigi, nei Konstitucijoje, nei įstatymuose Vyriausybei nėra suteikta teisė tvirtinti maksimaliu galimu dydžiu apibrėžtą kvotą, priešingai – Vyriausybei nustatyta pareiga tvirtinti tik konkrečiu fiksuotu apimties dydžiu apibrėžtą kvotą.“

3.2.2. Pareiškėjas nepagrindžia to, kad pagal jo nurodytas įstatymų nuostatas remtinos elektros energijos gamybos apimtis turi būti nustatyta nurodant būtent fiksuotą kvotą (atitinkamai įpareigojant visuomeninį tiekėją visais atvejais supirkti maksimalų kiekį remtinos elektros

energijos). Nurodytos nuostatos ir pateikti samprotavimai juo labiau nepagrindžia išvados, kad Vyriausybė negali nustatyti tokio viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinio reguliavimo, pagal kurį, nenustačius visuomeniniam tiekėjui pareigos supirkti maksimalų metinį Vyriausybės nutarimu konkrečiam elektros energijos gamintojui nustatytą remtiną elektros energijos kiekį, elektros energijos gamintojas galėtų parduoti nenumatytą supirkti jos dalį savo nuožiūra ir jam būtų sumokėtos (teisės aktuose nustatyta tvarka) lėšos už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Nurodytais teiginiais nepagrindžiama ir tai, kad visuomeninis tiekėjas turi būti įpareigotas reguliuojamų vartotojų elektros energijos poreikius tenkinti visų pirma iš viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų pagamintos elektros energijos, o ne atsižvelgti į tai, kad vartotojų, kuriems taikomos valstybės reguliuojamos elektros energijos kainos, elektros energijos poreikis būtų tenkinamas įsigyjant elektros energiją ekonomiškai naudingiausiu būdu, t. y. ne vadovautis Nutarimo Nr. 1051 5 punkto nuostatomis.

3.2.3. Pareiškėjas šiame kontekste remiasi ir oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatomis dėl pareigos saugoti aplinką nuo įvairaus kenksmingo poveikio ir teigia, kad būtent „gaminant energiją termofikacinėse elektrinėse į aplinką yra išskiriama gerokai mažiau kenksmingų medžiagų, kas gerokai labiau užtikrina gamtos tausojimą, nei energiją gaminant įprastose elektrinėse. Siekiant užtikrinti gamtos tausojimo konstitucinį principą būtina poįstatyminiais aktais ūkinę veiklą reglamentuoti taip, kad pirmiausia būtų maksimaliai išnaudojamos galimybės supirkti kiek įmanoma daugiau aplinką tausojančios energijos, o tik po to supirkti visą likusią elektros energiją.“

Tačiau pareiškėjas neatsižvelgia į šiame kontekste aktualias kai kurias oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas, susijusias su vartotojų teisių apsauga, būtent į tai, kad:

– įstatymų leidėjas, reguliuodamas tam tikros ūkio srities, kurioje įtvirtinama kurių nors ūkio subjektų specifinė teisinė padėtis, santykius ir nustatydamas kitais įstatymais nustatyto šių santykių reguliavimo išimtis, privalo nustatyti ir papildomas teises priemones, kurios užtikrintų vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugą (2003 m. kovo 17 d. nutarimas); Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta valstybės pareiga ginti vartotojų interesus; ši konstitucinė nuostata suponuoja tai, kad teisės normomis turi būti nustatytos įvairios vartotojų interesų gynimo priemonės, kad valstybės institucijos turi kontroliuoti, kaip ūkio subjektai laikosi nustatytų reikalavimų, ir kt. (2000 m. spalio 18 d. nutarimas);

– tam tikros ūkinės veiklos sritys turi joms būdingą santykių specifika, kuri *inter alia* gali suponuoti vartotojų teisių, interesų apsaugos ir gynimo santykių reguliavimo ypatumus tam tikrose ūkinės veiklos srityse; būtent ūkinės veiklos turinys, jos specifika, ypatumai tam tikrose ūkio srityse gali lemti specialaus vartotojų teisių, interesų apsaugos ir gynimo teisinių santykių reguliavimo būtinumą, poreikį tam tikroje ūkinės veiklos srityje; taigi vartotojų teisių, interesų apsaugos ir

gynimo priemonės tam tikrose ūkinės veiklos srityse gali skirtis priklausomai nuo konkrečios ūkinės veiklos santykių specifikos; iš Konstitucijos, *inter alia* jos 46 straipsnio 5 dalies, kylantis veiksmingos vartotojų teisių, interesų apsaugos užtikrinimo imperatyvas suponuoja ir tai, kad įstatymų leidėjas turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad būtų sudarytos prielaidos kiekvienam vartotojui gauti elektros energiją nediskriminacinėmis sąlygomis, visiems vartotojams elektros energija būtų tiekama saugiai ir patikimai; kainų ribų nustatymas yra vienas iš būdų ginti vartotojų interesus, tai *inter alia* taikytina ir elektros energijos vartotojų teisių, interesų apsaugos ir gynimo srityje; įstatymų leidėjas turi pareigą įstatymu apibrėžti elektros energijos kainų ribų nustatymo kriterijus; šie kriterijai ir jų nustatymo metodika, tvarka turi būti aiški, skaidri, pagrįsta, kad nebūtų sudaryta prielaidų piktnaudžiauti nustatant elektros energijos kainas ir taip pažeisti elektros energijos vartotojų teises, interesus (2009 m. kovo 2 d. nutarimas).

Pareiškėjas nepaaiškina, kodėl ginčijamu teisiniu reguliavimu, siekiant užtikrinti vartotojų interesų apsaugą, negali būti nustatyta visuomeninio tiekėjo teisė tenkinti vartotojų poreikius įsigyjant elektros energiją būtent ekonomiškai naudingiausiu būdu, o ne tik pirmiausia superkant ją iš VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nustatytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų.

3.2.4. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad „savo prigimtimi elektros energijos pardavimas reguliuojamų kainų vartotojams, superkant jų naudai visą RGA elektros energiją, visiškai ir geriausiai atitinka Atsakovo, kaip visuomeninio tiekėjo, funkcijos atlikimą, t. y. Atsakovas aprūpina reguliuojamus vartotojus, jų poreikius pirmiausia patenkindamas iš viešąjį interesą atitinkančios RGA elektros energijos, visiškai padengia Komisijos numatytas sąnaudas ir dar gauna normatyvinį pelną“.

Šie pareiškėjo samprotavimai nėra grindžiami teisiniais argumentais, jie taip pat nepagrindžia, kodėl nustatytoji elektros energijos vartotojų, kuriems taikomos valstybės reguliuojamos elektros energijos kainos, elektros energijos poreikio tenkinimo (atitinkamai ir elektros energijos supirkimo iš viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų) tvarka, t. y. visuomeniniam tiekėjui įsigyjant elektros energiją ekonomiškai naudingiausiu būdu – nebūtinai pirmiausia tik iš viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų, yra nesuderinama su Konstitucija ir įstatymais.

3.2.5. Pareiškėjo poziciją pagrindžiančiais teisiniais argumentais negali būti laikomi ir pareiškėjo teiginiai, kad „nors Ieškovo termofikaciniu būdu gaminama elektros energija yra remtina, tačiau realiai AB LESTO nėra įpareigota nupirkti nei vienos GWh elektros energijos iš Ieškovo, nes gali nevaržomai pirkti vien su AB LESTO susijusių kitų gamintojų / tiekėjų elektros energiją, motyvuojant tokį sprendimą neapibrėžtu „ekonominio naudingumo“ kriterijumi. Darytina išvada, kad aukščiau aptartomis nuostatomis sudaromos nevienodos konkurencijos sąlygos elektros

gamybos rinkoje Lietuvos Respublikoje.“

Nurodyti pareiškėjo teiginiai vertintini kaip prielaidomis ir faktinėmis bylos aplinkybėmis, o ne teisiniais argumentais paremti svarstymai, teisiškai nepagrindžiantys pareiškėjo pozicijos dėl ginčijamo teisinio reguliavimo prieštaravimo Konstitucijai ir įstatymams.

3.3. Grindžiant ginčijamo teisinio reguliavimo prieštaravimą Konstitucijai, *inter alia* jos 29 straipsniui (konstituciniam lygiateisiškumo principui), be kita ko, nurodoma ir tai, kad kitam elektros energijos gamintojui – AB „Lietuvos energijos gamyba“ padaliniui Lietuvos elektrinei, o ne ieškovui civilinėje byloje taikomos daug palankesnės nei ieškovui viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų mokėjimo ir sąnaudų kompensavimo sąlygos.

Šiame kontekste paminėtina, kad Nutarimo Nr. 1051 1.2 punkte pažymėta, jog VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.3 ir 7.4 punktuose nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikia AB „Lietuvos energijos gamyba“ padalinys Lietuvos elektrinė.

VIAP teikimo tvarkos aprašo 7 punkte, be kita ko, nustatyta:

„7. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos apima: <...>

7.3. elektros energijos gamybą nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energiją gaminti būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti;

7.4. elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimą nustatytose elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti; <...>“

Kaip minėta, pareiškėjas abejoja būtent to viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir lėšų administravimo teisinio reguliavimo atitiktimi Konstitucijai ir įstatymams, kuris taikomas elektros energijos gamintojams, teikiantiems būtent VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, t. y. gaminantiems elektros energiją termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks kiekis pirminės energijos, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia.

Taigi, pareiškėjo nuomone, šiame kontekste aktualus viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinis reguliavimas, taikomas elektros energijos gamintojams, teikiantiems VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, turėtų būti kitoks nei tas, kuris nustatytas ginčijamomis nuostatomis, konkrečiai – turėtų būti toks, koks nustatytas tiems elektros energijos gamintojams, kurie teikia VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.3 ir 7.4 punktuose nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, ne kartą yra konstatavęs, jog pagal šiame straipsnyje įtvirtintą konstitucinį asmenų lygybės įstatymui principą

reikalaujama, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai; visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas; vertinant, ar pagrįstai yra nustatytas skirtingas reguliavimas, būtina atsižvelgti į konkrečias teisinės aplinkybes; pirmiausia turi būti įvertinti asmenų ir objektų, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, teisinės padėties skirtumai (*inter alia* 1996 m. vasario 28 d., 2009 m. birželio 8 d., 2010 m. birželio 29 d. nutarimai).

Pareiškėjas, teigdamas, kad ginčijamu teisiniu reguliavimu, pažeidžiant *inter alia* iš Konstitucijos 29 straipsnio kylančius reikalavimus, nustatomos kitokios tų elektros energijos gamintojų, kurie teikia VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.3 ir 7.4 punktuose nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, veiklos sąlygos, neatsižvelgia į nurodytas oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas ir nevertina, ar tarp jo nurodytųjų ir tų elektros energijos gamintojų, kurie teikia VIAP teikimo tvarkos aprašo 7.2 punkte nurodytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, nėra tokių skirtumų, kurie pagrįstų tokį, kaip teigia pareiškėjas, nevienodą jų traktavimą.

Šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad pareiškėjas, teigdamas, jog ginčijamu teisiniu reguliavimu nustatomos nevienodos minėtų skirtingas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių elektros energijos gamintojų veiklos sąlygos, taip pažeidžiant sąžiningos konkurencijos reikalavimus, taip pat nevertina, ar tokie galimi nustatytų veiklos sąlygų skirtumai negali būti pateisinti *inter alia* ir teikiamų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų skirtumais, jų ypatumais.

3.4. Pareiškėjas, be kita ko, ginčija VIAP teikimo tvarkos aprašo 12¹.2, 12¹.4 punktų (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija) atitiktį Konstitucijai ir įstatymams dėl to, kad jais, pasak pareiškėjo, nėra įtvirtinti aiškūs ir nedviprasmiški kriterijai, kuriuos taikant būtų nustatyta, kokios techninės ir (ar) technologinės priežastys pripažįstamos pakankamomis tam, kad būtų patvirtintas elektros energijos gamintojo pareigos gaminti elektros energiją turėjimas, ir atitinkamai kriterijai, kuriais remdamasi Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos spręstų, ar gamintojo nurodytos techninės ir (ar) technologinės priežastys pagrįstos, o gamybos režimas, kuriuo buvo siekiama išlaikyti elektros energijos gamybą termofikaciniu režimu efektyviai, būtinas. Taigi, pareiškėjo nuomone, VIAP teikimo tvarkos apraše (pareiškėjo nurodytuose jo punktuose) turėtų būti nustatyti minėti kriterijai.

Pareiškėjas, teigdamas, kad jo nurodytuose VIAP teikimo tvarkos aprašo punktuose nėra nurodyti minėti konkretūs kriterijai, niekaip neargumentuoja ne tik to, kodėl tie kriterijai apskritai turėtų būti nustatyti, bet ir to, kodėl jie turėtų būti nustatyti būtent jo nurodytame teisės akte ir jo nurodytuose punktuose.

Pažymėtina, kad pareiškėjas, nurodytu aspektu ginčydamas VIAP teikimo tvarkos apraše įtvirtintą ginčijamą teisinį reguliavimą, pamini ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininko 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 1V-11 „Dėl Gamintojų pagaminto remtino elektros energijos kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintą aprašą; jis priimtas įgyvendinant, be kita ko, pareiškėjo ginčijamo VIAP teikimo tvarkos aprašo 12¹.4 punkte (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija) nustatytus reikalavimus. Pareiškėjas, paminėdamas nurodytą aprašą, teigia, kad jame minėtieji kriterijai taip pat nėra nustatyti. Tačiau pareiškėjas nepateikia teisinių argumentų šiai savo pozicijai pagrįsti, be to, prašymo kontekste nėra vertinama, ar tam tikri prašyme minimi kriterijai, jeigu jie nėra, bet turėtų būti nustatyti, neturėtų būti įtvirtinti būtent minėtame teisės akte.

Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Konstitucinis Teismas yra ne kartą konstatavęs, jog teisės spraga, *inter alia* legislatyvinė omisija, visuomet reiškia, kad atitinkamų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas apskritai nei eksplicitiškai, nei implicitiškai nėra nustatytas nei tam tikrame teisės akte (jo dalyje), nei kuriuose nors kituose teisės aktuose, tačiau poreikis tuos visuomeninius santykius teisiškai sureguliuoti yra, o legislatyvinės omisijos atveju tas teisinis reguliavimas turi būti nustatytas būtent tame teisės akte (būtent toje jo dalyje), nes to reikalauja kuris nors aukštesnės galios teisės aktas, *inter alia* pati Konstitucija (2009 m. kovo 2 d., 2009 m. birželio 22 d., 2009 m. gruodžio 11 d., 2010 m. rugsėjo 29 d., 2010 m. lapkričio 29 d., 2011 m. liepos 7 d., 2011 m. gruodžio 22 d. nutarimai). Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad pareiškėjo prašymas, grindžiamas jo preziumuojama legislatyvine omisija, gali būti priimamas ir byla pagal pareiškėjo prašymą gali būti pradėta tik tuo atveju, jeigu prašyme yra pateikti argumentai, motyvai, pagrindžiantys, kad nenustatytasis teisinis reguliavimas pagal Konstituciją turi būti nustatytas būtent pareiškėjo nurodytoje teisės akto dalyje (*inter alia* 2004 m. balandžio 16 d., 2010 m. lapkričio 16 d. sprendimai).

3.5. Taigi pareiškėjo Vilniaus apygardos teismo prašyme nėra teisinių argumentų, kurie pagrįstų pareiškėjo poziciją dėl ginčijamo viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijai ir įstatymams.

4. Konstatuotina, kad pareiškėjo Vilniaus apygardos teismo prašymas ištirti tiek, kiek nurodyta, Nutarimo Nr. 1051 3.1, 5 punktų, VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.4, 23.6 punktų (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija), VIAP teikimo tvarkos aprašo 11¹.1, 12¹.1, 12¹.2, 12¹.4 punktų (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija) atitiktį Konstitucijai ir įstatymams laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnio 2 dalies 5 punkto reikalavimų.

Jeigu prašymas (jo dalis) neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 67 straipsnyje nustatytų reikalavimų, pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnį jis yra grąžinamas pareiškėjui. Prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti

trūkumai.

5. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas gražinti pareiškėjui Vilniaus apygardos teismui prašymą ištirti tiek, kiek nurodyta, Nutarimo Nr. 1051 3.1, 5 punktų, VIAP lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.4, 23.6 punktų (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija), VIAP teikimo tvarkos aprašo 11¹.1, 12¹.1, 12¹.2, 12¹.4 punktų (2013 m. gruodžio 18 d. redakcija) atitiktį pareiškėjo nurodytoms Konstitucijos ir Elektros energetikos įstatymo (2012 m. sausio 17 d. redakcija), Energetikos įstatymo (2011 m. gruodžio 22 d. redakcija), Šilumos ūkio įstatymo (2007 m. lapkričio 20 d. redakcija), Konkurencijos įstatymo (2012 m. gegužės 1 d. redakcija) nuostatomis.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 2 dalimi, 28 straipsniu, 67 straipsnio 2 dalies 5 punktu, 70 straipsniu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Gražinti pareiškėjui Vilniaus apygardos teismui prašymą „ištirti:

1. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-11-20 nutarimo Nr. 1051 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2014 metams nustatymo“ 3.1 p. dalis ta apimtimi, kiek nustatoma ne fiksuota, o maksimali kvota, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 str. 3 d., 54 str. 1 d. ir konstituciniam teisėtų lūkesčių apsaugos principui, o taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 4 str. 2 d., 32 str. 2 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 str. 1 d. 2 p., Energetikos įstatymo 5 str. 2 d. 6 p. ir 19 str. 2 d.?

2. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-11-20 nutarimo Nr. 1051 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimties 2014 metams nustatymo“ 5 p. dalis ta apimtimi, kiek joje nustatyta, kad visuomeninis tiekėjas reguliuojamų vartotojų elektros energijos poreikius tenkina ne visų pirma iš VIAP teikiančių elektros energijos gamintojų, o iš bet kurių elektros energijos rinkos dalyvių remiantis vien Nutarime neapibrėžtu „ekonominio naudingumo“ kriterijumi, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

3. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1215 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-09-19 nutarimo Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 3.3 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.4 p.) ta apimtimi, kiek joje nustatyta, kad VIAP teikimo aprašo 7.2 nurodytiems gamintojams už remtiną gamybos apimtį elektros energiją pardavimą ne

visuomeniniam teikėjui (kai parduodama ne per biržą ir už mažesnę nei rinkos kainą) išmokama VIAP lėšų suma yra lygi į elektros tinklus patiektam elektros energijos kiekiui, padaugintam iš skirtumo tarp Komisijos atitinkamam gamintojui nustatytos elektros energijos supirkimo kainos ir einamiesiems kalendoriniams metams nustatytos elektros energijos rinkos kainos, o ne gamintojo parduotos remtinės elektros energijos pardavimo kainų svertinio vidurkio, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?

4. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.4 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 11¹.1 p.) ta apimtimi, kiek joje nenustatyta, kad ateinančių kalendorinių metų remtinės elektros energijos supirkimo mėnesiniai kiekiai kiekvienam šildymo sezono mėnesiui negali būti mažesni už reguliuojamų vartotojų mėnesinius elektros energijos poreikius, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

5. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.1 p.) ta apimtimi, kiek joje nenustatyta, kad visuomeninis tiekėjas, pirkdamas elektros energiją reguliuojamų vartotojų poreikio tenkinimui, pirmenybę teikia VIAP teikiantiems elektros energijos gamintojams, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

6. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.2 p.) ta apimtimi, kiek joje nenustatyta, kad visuomeninis tiekėjas, sudarydamas remtinės elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis su elektros energijos gamintojais, teikiančiais Aprašo 7.2 ir 7.3 punktuose nustatytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, gali atsisakyti supirkti visą konkrečiam elektros energijos gamintojui Vyriausybės nustatytą elektros

energijos gamybos apimties kiekį tik tuo atveju, kai šių gamintojų norima patiekti elektros energijos apimtis viršija vartotojų, kuriems taikomos valstybės reguliuojamos kainos, poreikius, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 str. 3 d., Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 42 str. 1 d., 43 str. 2 d. ir Konkurencijos įstatymo 4 str. 2 d.?

7. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-09-19 nutarimu Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo 23.6 p. ta apimtimi, kiek joje nustatyta, kad tik „Lietuvos energijos gamyba“, AB padaliniui Lietuvos elektrinė VIAP lėšos išmokamos ne tik už faktiškai pagamintą RGA elektros energiją, tačiau kas mėnesį einamaisiais metais sumokant 1/12 VIAP lėšų sumos Komisijos nustatytoms pastoviosioms sąnaudoms kompensuoti neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?

8. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.2 p.) ta apimtimi, kiek joje neįtvirtinti aiškūs ir nedviprasmiški kriterijai, kokios techninės ir (ar) technologinių priežastys pripažįstamos pakankamomis patvirtinti „privilėjimą gaminti“, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?

9. Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-12-18 nutarimo Nr. 1216 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimo Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2.5 p. (Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo 12¹.4 p.) ta apimtimi, kiek joje neįtvirtinti aiškūs ir nedviprasmiški kriterijai, kuriais remdamasi Valstybinė energetikos inspekcija sprendžia dėl gamintojo nurodytų techninių ir (ar) technologinių priežasčių pagrįstumo ir gamybos režimo, kuriuo buvo siekiama išlaikyti elektros energijos gamybą termofikaciniu režimu efektyvią, būtinumo, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., 46 str., ūkinės veiklos laisvės, teisėtų lūkesčių apsaugos, būtinųjų sąnaudų

padengimo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, sąžiningos konkurencijos, teisinio tikrumo ir aiškumo (teisinės valstybės) principams, taip pat Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 d. bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 d.?⁶.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Pranas Kuconis

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Egidijus Šileikis

Algirdas Taminskas

Dainius Žalimas